

RADA GMINY ZAWIDZ
ul. Mazowiecka 24
09 - 226 Zawidz Kościelny
tel. 24 276-61-26

UCHWAŁA NR 263/XLV/2024

RADY GMINY ZAWIDZ

z dnia 15 marca 2024 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Zawidz na lata 2024-2030

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023r. poz.40, 572, 1463 i 1688) oraz art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.2021r. poz. 1249 i z 2023r. poz. 289, 535 i 1606) **uchwała się, co następuje:**

§1

Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Zawidz na lata 2024-2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

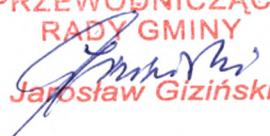
Traci moc Uchwała Nr 21/V/2019 Rady Gminy w Zawidzu z dnia 11 marca 2019 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2019-2024.

§3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zawidz.

§4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Jarosław Giziński

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2024-2030**

Zawidz 2024

Spis Treści

1. Wstęp	3
2. Podstawy prawne.....	5
3. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej.....	6
3.1. Definicja przemocy domowej.....	6
3.2. Rodzaje przemocy w rodzinie.....	6
4. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Zawidz.....	9
4.1. Charakterystyka Gminy Zawidz.....	9
4.2. Diagnoza problemu i skala zjawiska przemocy domowej w Gminie Zawidz.....	10
5. Analiza wyników badań dotyczących zjawiska przemocy domowej oraz stanu wiedzy i postaw społeczności lokalnej wobec tego zjawiska.....	13
5.1. Analiza wyników badań dotyczących zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców Gminy Zawidz.....	14
5.2. Podsumowanie wyników badań.....	21
6. Czynniki pozytywne i zagrożenia w realizacji zadań.....	22
7. Potrzeby w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.....	23
8. Założenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030.....	24
8.1. Beneficjenci programu.....	24
8.2. Realizatorzy programu/partnerzy.....	24
8.3. Miejsce i czas realizacji programu.....	25
8.4. Cele programu.....	25
8.5. Realizacja programu i celów szczegółowych dla poszczególnych instytucji i realizatorów.....	25
8.6. Przewidywane efekty wynikające z realizacji programu.....	26
8.7. Monitorowanie	26
9. Zakończenie	27

1. Wstęp

Rodzina jest podstawową komórką społeczną stanowiącą niezbędny element właściwie wydolnego państwa. Jest ona dla bardzo wielu ludzi azylem, małą ojczyzną dającą poczucie ciepła i bezpieczeństwa, wsparcia psychicznego oraz środowiskiem sprzyjającym dobremu samopoczuciu. Stosunki panujące w rodzinie, w szczególności w relacji rodzic - dziecko, mają ogromny wpływ na kształtowanie przez nie zachowań społecznych w późniejszym okresie. Badania naukowe potwierdzają, że stosowanie przemocy wobec dzieci, w wysokim stopniu negatywnie odbija się na ich przyszłych relacjach społecznych w dorosłym życiu oraz powoduje wzrost prawdopodobieństwa stosowania przez nich przemocy wobec innych..

Przemoc to wykorzystywanie w kontaktach międzyludzkich przewagi sprawcy, aby realizować własne cele. Dokonuje się ona przez naruszenie praw osobistych drugiego człowieka, manipulowanie, nieliczenie się z dobrem ofiary przemocy, powodowaniem cierpienia. Najczęściej występuje w postaci mniej drastycznej, a sprawcy przemocy nierzadko definiują swoje zachowanie jako działanie na rzecz ofiary, dla jej dobra. Przemoc może być spowodowana utratą kontroli nad agresywnym zachowaniem sprawcy, poczuciem bezradności oraz siły i planowanym lub impulsywnym zachowaniem.

Przemoc domowa, zwana też przemocą w rodzinie, to „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody.” Powszechnie uznawana jest za akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 29 lipa 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021r., poz. 1249), przemoc w rodzinie to *„jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą.”*

Konieczne jest systematyczne podnoszenie standardu usług kierowanych do osób doznających przemocy jak i stosujących przemoc. Wysoce istotna jest edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej obliguje samorząd gminny do opracowania i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Działania te opracowywane są w perspektywie długofalowej – obejmują lata 2024-2030, lecz w miarę potrzeb i sytuacji mogą ulec zmianie i udoskonaleniom. Głównym celem programu jest wdrożenie rozwiązań, które pozwolą na sprawne działanie służb społecznych w udzielaniu pomocy i ochrony osobom doświadczającym przemocy domowej, jak i podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc domową.

2. Postawy prawne

Podstawę prawną opracowania niniejszego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Zawidz na lata 2024-2030 stanowi ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r., poz. 1249 ze zm.), a także następujące akty prawne

- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2023r. poz.901 ze zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023r. poz 2151);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2023r. , poz. 172)
- Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023r., poz. 40 ze zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2023r. poz. 1426 ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (tj. Dz. U. z 2023r. poz. 1870)
- Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2020r. poz1359 ze zm.)
- Kodeks Karny (Dz. U. z 2022r. poz1138 ze zm.)
- Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. z 2022r. poz. 1375 ze zm.)

Program jest spójny z:

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030

3. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej

3.1. Definicja przemocy domowej

Przemoc domowa w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osób doznających przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienia lub krzywdy, ograniczające lub pozbawiające te osoby dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tych osób lub wzbudzające u nich poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Nowelizacja ustawy rozszerza dotychczasowe formy przemocy domowej o dwie kolejne formy tj. przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc, a także zakres podmiotowego zastosowania ustawy. Krąg osób, na które będą oddziaływać jej zmienione przepisy został rozszerzony między innymi: o byłego małżonka, byłego partnera lub inną osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej, lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania.

Szczególne ochrona i wsparcie powinna być dedykowana małoletnim, zarówno doznającym przemocy domowej, jak i będącym świadkami przemocy, które zgodnie ze zmianami ustawowymi są uznawane jako osoby doznające przemocy domowej.

3.2. Rodzaje przemocy w rodzinie

Przemoc przybiera różnorodne formy, ma rozmaite oblicza i dzieli się ją na poniższe kategorie:

- **przemoc fizyczna** - są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, czy zasinień. Do tej kategorii zalicza się m.in. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, uderzanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą dłonią, pięścią lub różnymi przedmiotami, poparzenie, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, straszenie bronią lub jej użyciem i inne podobne temu formy. Jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, świadome uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.

- **przemoc psychiczna** - to zamierzone działanie wykorzystujące mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary. Przejawami tego rodzaju przemocy są: odmowa uczuć, brak zainteresowania, szacunku, nieustanna krytyka, wyśmiewanie poglądów, wyznania religijnego, żądanie posłuszeństwa, narzucanie poglądów i wyznania, wmawianie choroby psychicznej, upokarzanie, wyzywanie, grożenie, ograniczenie snu, jedzenia, itp. Jej głównym celem jest poniżanie poprzez umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary.
- **przemoc seksualna** - polega na wymuszaniu niechcianych poprzez ofiarę zachowań w celu zaspokajania potrzeb seksualnych sprawcy, dokonywane poprzez: przymuszanie do pożycia seksualnego, wymuszanie na ofierze nieakceptowanych praktyk seksualnych, przymuszanie do seksu z osobami trzecimi, krytykę zachowań seksualnych ofiary, wymuszanie sadystycznych form pożycia seksualnego, przymuszanie do oglądania pornografii, gwałt, zmuszanie do prostytucji.
- **przemoc ekonomiczna** - to wszelkie działania ograniczające swobodę dysponowania środkami finansowymi rodziny na partnerskich zasadach, realizowane między innymi na drodze niezaspokajania podstawowych materialnych potrzeb wszystkich członków rodziny, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, utrudnianie aktywności zawodowej, odbieranie pieniędzy, okradanie, wyliczanie wydatków, itp. Jej celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy tej formy przemocy.
- **przemoc poprzez zaniedbanie** – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, w szczególności w stosunku do osób zależnych. Jest zjawiskiem obejmującym bardzo szeroką skalę zachowań. Może dotyczyć zarówno działań nieświadomych, jak i świadomego zaniechania działania.
- **cyberprzemoc** – to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying (posty, komentarze, w mediach społecznościowych, wiadomości wysyłane przez sms-y, e-maile), nękanie, dręczenie, prześladowanie w internecie. Niezależnie od określania, jej celem jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie.

W celu zrozumienia złożoności procesu uzależnienia ofiary od sprawcy dopuszczającego się przemocy ważne jest dostrzeżenie specyficznej relacji między nimi. Wiąże się to z cyklicznym charakterem przemocy, co z kolei ma olbrzymi wpływ na proces wiktyimizacji (stawania się ofiarą) oraz syndromu wyuczonej bezradności pojawiający się u osób doznających przemoc

W cyklu przemocy występują trzy etapy cyklu przemocowego, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

- **faza narastania napięcia** – charakteryzuje ją pojawienie się coraz większej liczby sytuacji konfliktowych i narastające napięcie w związku. Sprawca przemocy staje się coraz bardziej drażliwy, ofiara przemocy stara się opanować sytuację, tłumaczy zachowanie sprawcy.
- **faza ostrej przemocy** – zachowania sprawcy stają się nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szał. Dochodzi do zachowań agresywnych i stosowania przemocy.
- **faza „miodowego miesiąca”** – sprawca przeprosza ofiarę za wybuch przemocy, znajduje zewnętrzne powody swojego zachowania. Dbą o ofiarę, spędza z nią czas, utrzymuje satysfakcjonujące kontakty. Ofiara zaczyna wierzyć, iż sprawca się zmienił.

Trzeba pamiętać, że ofiarą przemocy można być niezależnie od wieku i płci. W tym kontekście należy wspomnieć o krzywdzeniu dzieci. Krzywdzenie dziecka to wszystkie formy fizycznego lub emocjonalnego złego traktowania, zaniedbania, wykorzystania seksualnego lub komercyjnego, doznane od osoby odpowiedzialnej za dziecko, której ono ufa lub która ma władzę nad nim. Kiedy dziecko doznaje przemocy, bezpośrednio lub jako świadek, staje się przestraszone, drażliwe, może odczuwać bóle głowy, brzucha, mieć kłopoty z pamięcią, koncentracją uwagi i uczeniem się. Ciągłe odczuwanie lęku i napięcia może być przyczyną różnych zaburzeń zachowania oraz stanów depresyjnych. Dzieci mają też tendencje do brania poczucia winy za całą sytuację rodzinną na siebie. Jest to sytuacja dla dziecka bardzo obciążająca. Dla niedojrzałego człowieka, który dopiero nabywa wiedzy na temat świata, to poczucie winy może być dużym obciążeniem. Brak poczucia bezpieczeństwa w rodzinie stanowi dla niego ogromne zagrożenie. Dziecko będące świadkiem przemocy domowej staje się też ofiarą tej przemocy.

4. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Zawidz

4.1. Charakterystyka Gminy Zawidz

Gmina Zawidz jest gminą wiejską, położoną w północnej części województwa mazowieckiego, w odległości 40 km od Płocka przy linii kolejowej Nasielsk-Toruń oraz przy drodze krajowej nr 10 łączącej Warszawę z Toruniem i Szczecinem. Zajmuje powierzchnię 186,09 km² i liczy 6152 mieszkańców (stan na 31.12.2023). Gmina Zawidz jest jedną z 7 jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu sierpeckiego.

Teren gminy należy do najstarszych ziem północnego Mazowsza. Pod względem fizycznogeograficznym położony jest w środkowej części niecki brzeżnej na Równinie Raciąskiej, w dolinie rzek Sierpienicy i Raciążnicy. Gmina Zawidz ma charakter typowo rolniczy, w tym dziale gospodarki zatrudnionych jest najwięcej mieszkańców gminy. Przemysł jest słabo rozwinięty, głównie jest to przemysł rolno-spożywczy. Brak jest dużych zakładów przemysłowych, poza tym prowadzą działalność małe zakłady handlowe i usługowe.

Poniżej, w tabelach przedstawione są dane demograficzne dotyczące mieszkańców Gminy Zawidz.

Tabela 1. Dane demograficzne - liczba osób zamieszkujących w Gminie Zawidz (łącznie z osobami tymczasowo zameldowanymi)

Rok	2021	2022	2023
Kobiety	3162	3122	3054
Mężczyźni	3171	3131	3098
Ogółem	6333	6253	6152
W tym: dzieci i młodzież do 18 roku życia	1136	1122	1072

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zawidz

Tabela 2. Dane demograficzne – struktura porównawcza w wieku mieszkańców Gminy Zawidz

Rok	2021	2022	2023
Liczba osób w wieku produkcyjnym	4025	3966	3887
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1171	1165	1193

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zawidz

Z analizy demograficznej wynika, że na okresie od 2021 roku do 2023 roku liczba osób zamieszkująca teren gminy Zawidz uległa zmniejszeniu. Wprost proporcjonalnie do liczby mieszkańców zmniejszyła się również liczba dzieci i młodzieży do 18 roku życia. Na podstawie danych zgromadzonych w tabeli możemy stwierdzić, iż mamy do czynienia z zjawiskiem starzenia się społeczeństwa. Spada liczna osób w wieku produkcyjnym, a adekwatnie do tego zjawiska wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

4.2. Diagnoza problemu i skala zjawiska przemocy domowej w Gminie Zawidz.

Przemoc jest zjawiskiem, które dotyka rodziny naszej gminy. Mimo szeregu działań profilaktycznych podejmowanych w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, problem ten należy uznać za wymagający dalszej interwencji, zwłaszcza w rodzinach z dziećmi. Przemoc domowa jest nadal często występującym zjawiskiem. Statystycznie większość osób doznających przemocy domowej stanowią kobiety. Innymi szczególnie wrażliwymi kategoriami osób doznających przemocy domowej są m.in. małoletni, osoby starsze, osoby niepełnosprawne.

Istotne jest także, aby działania adresowane były zarówno do osób zagrożonych zjawiskiem przemocy, jak i osób stosujących przemoc. Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowiskach przemocowych przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć też uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Coraz częściej przyczyną

przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych. Problem ten dotyka wiele rudnickich rodzin, dlatego też należy w kolejnym okresie zintensyfikować działania z powyższego obszaru. Należy zwiększyć katalog działań profilaktyczno-prewencyjnych dla zagrożonych grup społecznych, zwłaszcza, że w wyniku pandemii COVID-19 (przymusowa izolacja, utrata źródeł dochodu) nasiliły się negatywne zjawiska w rodzinach, przede wszystkim z zakresu uzależnień i przemocy domowej. Nieocenioną rolę w tej kwestii odgrywać będzie działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych/diagnostyczno - pomocowych jako realizatorów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Skalę zjawiska przemocy domowej pokazują dane instytucjonalne, w tym dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zawidzu (liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe), dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Zawidz (liczba prowadzonych „Niebieskich Kart”, liczba powołanych grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych oraz liczba osób objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego).

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie oparta została też na badaniach ankietowych przeprowadzonych przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego wśród mieszkańców Gminy Zawidz.

Zdecydowanie najczęstszą przyczyną powodującą występowanie przemocy domowej jest alkohol. Gmina Zawidz mając na uwadze ten fakt monitoruje skalę występowania tego zjawiska za pomocą Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela3. Informacje z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zawidzu

	2021	2022	2023
Liczba osób objętych działaniami komisji z powodu nadużywania alkoholu	19	21	24
Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zawidzu

Na podstawie powyższych danych wynika, że problem nadużywania alkoholu w Gminie Zawidz na przestrzeni lat stopniowo wzrastał, od 19 osób w roku 2021 do 24 osób w roku 2023. Osoby te objęte są stałą pomocą ze strony Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zawidzu. Nikt przez GKRPA nie został skierowany na leczenie odwykowe. Fakt ten może być również spowodowany tym, że większość osób kieruje wnioski o leczenie odwykowe członków rodziny bezpośrednio do prokuratury, pomijając Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Skalę zjawiska przemocy domowej w rodzinie pokazują dane uzyskane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Zawidz. Poniżej przedstawiono dwie tabele, w których zawarte zostały dane za lata 2021-2023 dotyczące liczby prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” oraz liczby powołanych grup roboczych, a w 2023r. w zmienionej nazwie grup diagnostyczno-pomocowych.

Tabela 4. Liczba prowadzonych „Niebieskich Kart” przez Grupy Robocze/Diagnostyczno-Pomocowe w poszczególnych latach.

Rok	Liczba prowadzonych „Niebieskich Kart”
2021	3
2022	11
2023	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Zawidz

Tabela 5. Liczba Grup Diagnostyczno-Pomocowych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny

Rok	Liczba powołanych i pracujących grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych
2021	3
2022	11
2023	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Zawidz

Z powyższych danych wynika, że w latach 2021-2023 liczba prowadzonych „Niebieskich Kart” w znaczącym stopniu wzrosła z trzech w roku 2021 do osiemnastu w 2023 roku. Wzrost ten mógł być pokłosiem pandemii COVID-19 i związanymi z nią nagłymi zmianami w życiu oraz nałożonymi ograniczeniami. Choć zdecydowany wzrost nastąpił po szczycie pandemii, to nie można wykluczyć jej oddziaływania na wyżej wymienione zjawisko. W trakcie nakładanych obostrzeń, nagłych i nieprzewidywanych zmian narastało napięcie nerwowe spowodowane niestabilną przyszłością, co w znaczącym stopniu przełożyło się na nagły wzrost stosowania przemocy w okresie kolejnych dwóch lat.

Liczba powołanych i pracujących grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych praktycznie nie różni się od liczby „Niebieskich Kart” co oznacza, że nie ma tak zwanych „ognisk przemocy”. Występuje ona w jednostkowych przypadkach w obrębie danego miejsca zamieszkania.

5. Analiza wyników badań dotyczących zjawiska przemocy domowej oraz stanu wiedzy i postaw społeczności lokalnej wobec tego zjawiska

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy domowej oraz stanu wiedzy na temat przemocy wśród mieszkańców z terenu Gminy Zawidz w miesiącu listopadzie i grudniu 2023r. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej przeprowadził badania ankietowe wśród mieszkańców gminy. Celem badania była analiza zjawiska przemocy i stanu wiedzy na temat przemocy w gminie Zawidz. Badanie przeprowadzone przy wykorzystaniu kwestionariusza wywiadu dostarczyło wielu ciekawych wniosków i spostrzeżeń, dotyczących zjawiska przemocy w gminie Zawidz. Udział w badaniach wzięło 112 osób zamieszkujących teren Gminy Zawidz.

W badaniach wzięło udział 81 kobiet i 31 mężczyzn, w przedziale wiekowym 18 – 25 lat- 14 osób, w wieku 26 – 40 lat – 72 osoby , w przedziale 41 – 60 lat – 23 osoby, zaś osób powyżej 61 roku stanowiło 3 anektowanych.

Wśród respondentów największe grono stanowiły osoby w wykształceniu wyższym- 53,6%, wykształcenie średnie posiadało 36,6% badanych osób, wykształcenie zawodowe posiadało 6,3 %. Najmniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym- 3,6%.

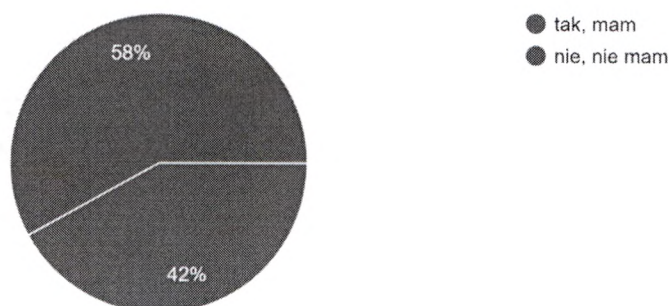
5.1 Analiza wyników badań dotyczących zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców Gminy Zawidz

Respondentów na wstępie zapytano, czy wiedzą, czym jest przemoc. Aż 97% mieszkańców gminy odpowiedziało twierdząco. Tylko 3% badanej społeczności odpowiedziało negatywnie. Kolejne zapytanie miało na celu określenie przez respondentów, czy mają wiedzę o występowaniu przemocy domowej w najbliższym otoczeniu oraz na terenie Gminy Zawidz.

Wykres 1. Czy osoba badana ma wiedzę o występowaniu przemocy domowej w najbliższym otoczeniu?

Czy osoba badana ma wiedzę o występowaniu przemocy domowej w najbliższym otoczeniu?

112 odpowiedzi

Źródło: Opracowanie własne

Większość badanych - 58% - nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w swoim najbliższym otoczeniu. 42% ankietowanych posiada wiedzę o stosowanej przemyśle domowej w bliskim otoczeniu. Liczba ta świadczy o tym, że zjawisko przemocy jest dość powszechne i niestety występuje w na coraz większym obszarze.

Wykres 2. Czy Pani/Pana zdaniem zjawisko przemocy domowej w Gminie Zawidz występuje? Jeśli tak, to w jakim, nasileniu?

Czy Pani/Pana zdaniem zjawisko przemocy domowej w gminie Zawidz występuje? Jeśli tak to w jakim nasileniu?

112 odpowiedzi

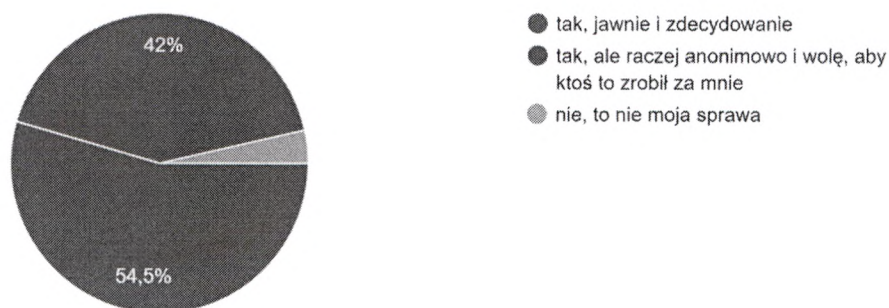
Źródło: Opracowanie własne

Powyższy wykres wskazuje, że 49,1% badanych osób uważa, że zjawisko przemocy domowej na terenie gminy występuje, lecz dotyczy ono jedynie określonych środowisk. 32,1 % respondentów uważa, że typowego zjawiska przemocy domowej nie ma w gminie, ale w pewnym stopniu jest obecne w życiu gminy. 10,7% badanych osób uważa, że przemoc domowa nie występuje w gminie. 8% respondentów uważa, że przemoc domowa występuje w wielu rodzinach i środowiskach oraz jest zjawiskiem bardzo niebezpiecznym.

Wykres 3. Czy osoba badana zareagowała lub byłaby w stanie zareagować gdyby sytuacja przemocy domowej miała miejsce w najbliższym otoczeniu?

Czy osoba badana zareagowała lub byłaby w stanie zareagować gdyby sytuacja przemocy domowej miała miejsce w najbliższym otoczeniu?

112 odpowiedzi

Źródło: Opracowanie własne

Powyższy wykres przedstawia zachowania społeczności gminnej na zjawisko stosowanej przemocy w najbliższym otoczeniu. Bardzo optymistycznym faktem jest to że łącznie 96,5 % badanych osób byłaby w stanie zareagować na stosowaną przemoc wobec innych osób. 54,5 % respondentów zrobiło by to jawnie i zdecydowanie, zaś 42% również podjęło by działania, lecz woleli by pozostać przy tym anonimowi. 3,6 % ankietowanych uważa, że to nie jest ich sprawa.

Wykres 4. Czy osoba badana ma wiedzę na temat instytucji wsparcia na terenie gminy adresowanych do osób doświadczających przemocy domowej?

Czy osoba badana ma wiedzę na temat instytucji wsparcia na terenie gminy adresowanych do osób doświadczających przemocy domowej?

112 odpowiedzi

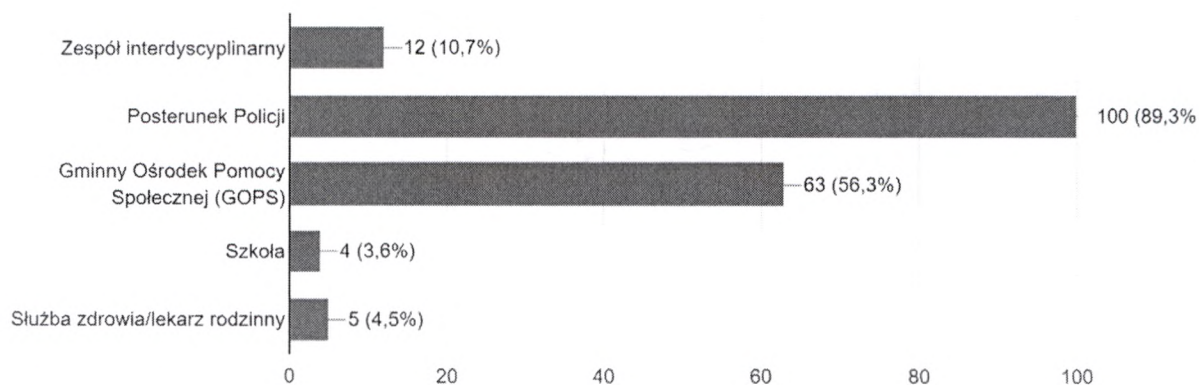
Źródło: Opracowanie własne

Powyższy wykres ukazuje poziom wiedzy mieszkańców Gminy Zawidz na temat instytucji wsparcia osób doświadczających przemocy domowej. 52,7% respondentów jest doskonale zorientowana gdzie znajdują się wyżej wymienione instytucje, i wie gdzie się zgłosić po pomoc. 26,8% badanych osób wie, że na terenie gminy są takie ośrodki wsparcia lecz, nie zna szczegółów ich lokalizacji oraz zakresu działania. 20,5% ankietowanych w ogóle nie zna takich instytucji i nigdy z nich nie korzystało.

Wykres 5. Do której z poniższych instytucji lub osób na terenie gminy Zawidz zgłosiłby się Pan/zgłosiłaby się Pani w sytuacji związanej z przemocą domową?

Do której z poniższych instytucji lub osób na terenie gminy Zawidz zgłosiłby się Pan/zgłosiłaby się Pani w sytuacji związanej z przemocą domową? Możliwy wielokrotny wybór

112 odpowiedzi

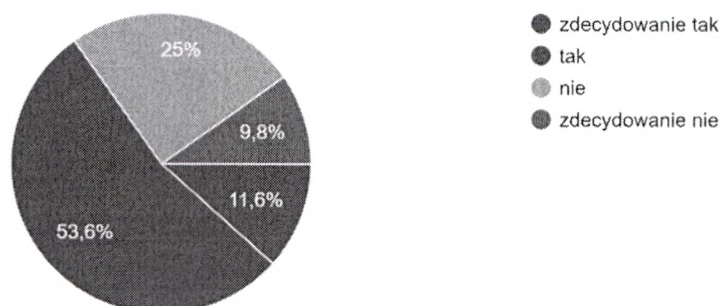
Źródło: Opracowanie własne

W przypadku zjawiska przemocy domowej 89,3% respondentów by się zgłosiło do Posterunku Policji. Na drugim miejscu ankietowani wybrali Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej- tą instytucję wybrało 56,3%. Zespół Interdyscyplinarny wybrało 10,7% osób biorących udział w badaniu. W służbie zdrowia pomocy szukało by 4,5% respondentów. Na ostatnim miejscu pomocy w przemocy domowej mieszkańcy biorący udział w badaniu stawiają szkołę – jednostkę tą wybrało 3,6%.

Wykres 6. Czy Pana/Pani zdaniem oferta działań wobec osób doznających przemocy domowej na terenie gminy Zawidz jest wystarczająca?

Czy Pana/Pani zdaniem oferta działań wobec osób doznających przemocy domowej na terenie gminy Zawidz jest wystarczająca?

112 odpowiedzi

Źródło: Opracowanie własne

Ponad połowa badanych osób stwierdziła że oferta działań wobec osób doznających przemoc jest wystarczająca – 53,6 %, a 11,6% - że zdecydowanie wystarczająca. 25% respondentów uważa że pomoc świadczona przez jednostki jest niewystarczająca. 9,8% respondentów jest zdania, że pomoc jest zdecydowanie niewystarczająca .

Wykres 7. Jak Pan/ Pani ocenia swoją wiedzę na temat zjawiska przemocy?

Jak Pan/ Pani ocenia swoją wiedzę na temat zjawiska przemocy?

112 odpowiedzi

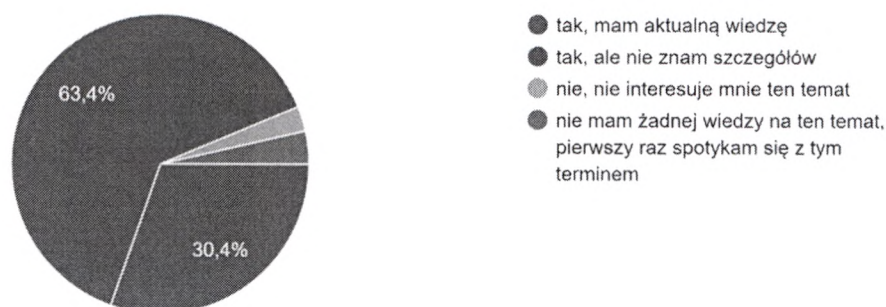

Źródło: Opracowanie własne

Na zamieszczonym wykresie został ukazany poziom wiedzy, na temat zjawiska przemocy. 75% ankietowanych wie czym jest przemoc domowa, nie stosuje jej i reaguje na ten problem. 11,6% osób swój poziom wiedzy na ten temat określa bardzo wysoko, interesują się tym oraz aktywnie działają w tym zakresie. 8% respondentów zna problem przemocy domowej lecz się tym nie interesują i nie zamierzają się w to angażować. 4,5% osób biorących udział w badaniu uważa, że czasami przemoc jest uzasadniona i nie należy się wtrącać w sprawy rodzinne. Nikt z osób biorących udział w badaniu nie jest zdania, że problem ten jest wyolbrzymiony i nie należy się na nim skupiać.

Wykres 8. Czy ma Pani/ Pan wiedzę na temat procedury Niebieskiej Karty i działań z nią związanych?

Czy ma Pani/ Pan wiedzę na temat procedury Niebieskiej Karty i działań z nią związanych?
112 odpowiedzi

Źródło: Opracowanie własne

Powyższy wykres ukazuje poziom wiedzy na temat procedury „Niebieskiej Karty”. 63,4% respondentów wie czym jest „Niebieska Karta” lecz nie zna szczegółów. 30,4% osób posiada aktualną wiedzę na temat wyżej wymienionej procedury. 3,6% osób po raz pierwszy spotkało się z tym terminem i nie ma na ten temat żadnej wiedzy. 2,7% nie jest w ogóle zainteresowana procedurą „Niebieskiej Karty”

5.2. Podsumowanie wyników badań

Zaprezentowane dane statystyczne pozwalają wysunąć następujące wnioski:

- Mieszkańcom Gminy Zawidz znane jest zjawisko przemocy i zachowania mogące świadczyć o jego występowaniu. Jednak w dalszym ciągu wśród badanych jest niskie poczucie świadomości na temat instytucji, które mogą wszcząć procedurę „Niebieskie Karty”. Zasadnym jest zatem, by przeprowadzać na terenie gminy akcje, mające uświadomić mieszkańcom, jakie instytucje bądź organy mogą wszczynać „Niebieską Kartę”.
- Respondenci posiadają wiedzę, do jakich instytucji mogą zgłosić się osoby dotknięte przemocą domową, lecz należałoby rozważyć istotę podnoszenia świadomości mieszkańców na temat zjawiska przemocy poprzez kampanie, konferencje oraz zwrócić uwagę na odizolowanie ofiary od sprawcy.
- Badani czują się bezpiecznie na terenie naszej gminy, lecz zasadnym byłoby rozważenie większej liczby patroli na ulicach gminy oraz wioskach.

6. Czynniki pozytywne i zagrożenia w realizacji zadań

Do czynników sprzyjających właściwej realizacji programu zaliczyć możemy:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra współpraca interdyscyplinarna służb i instytucji zarówno w gminie, jak i poza nią,
- dostępność i chęć współpracy specjalistów,
- wzrost kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- upowszechnienie oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy poprzez stronę internetową, ulotki, plakaty, artykułu w lokalnej gazecie,
- funkcjonowanie aplikacji mobilnej „Twój Parasol”, która stanowi narzędzie do szybkiego skorzystania z pomocy w sytuacjach kryzysowych,
- sieć pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, świadków przestępstw oraz osób im najbliższych w ramach wsparcia z Funduszu Sprawiedliwości,
- wprowadzenie nowej procedury szybkiego reagowania wobec sprawców przemocy domowej, jakim jest nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez udział w zajęciach podnoszących i wzmacniających umiejętności rodzicielskie,
- funkcjonowanie klubu abstynenta, w którym odbywają się mitingi dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych,
- wzrost świadomości społeczności lokalnej w kwestii działań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej,
- wzrost świadomości wśród młodzieży szkolnej,
- poradnictwo prawne między innymi dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej,
- szkolenie członków Zespołu Interdyscyplinarnego, grup diagnostyczno - pomocowych i pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do zagrożeń wynikających z realizacji programu należy wymienić:

- ograniczone środki finansowe na realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- niedostateczna ilość specjalistów na terenie gminy,
- brak współpracy rodzin w zakresie przewycięzania kryzysów, brak gotowości do współpracy, ukrywanie aktów przemocy,
- niedostateczna ilość programów dla osób stosujący przemoc domową,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- problem uzależnienia od alkoholu,
- wystąpienie pandemii COVID -19 i związanych z nią ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z panującym reżimem sanitarnym i izolacją społeczną,
- natłok obowiązków służbowych i płynące zagrożenia wypaleniem zawodowym pracowników instytucji pomocowych,
- brak wystarczającej liczby lokali socjalnych adekwatnych do potrzeb.

7. Potrzeby w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

- zwiększenie środków finansowych przeznaczonych na przeciwdziałanie przemocy,
- szkolenia interdyscyplinarne dla służb działających na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc domową,
- wsparcie dla osób działających bezpośrednio na rzecz osób uwikłanych w przemoc, jak i osób stosujących przemoc,
- mieszkania socjalne,
- opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

8. Założenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030

8.1. Beneficjenci programu

Beneficjenci programu, będący odbiorcami działań wskazanych w programie:

- osoby dotknięte przemocą domową,
- osoby stosujące przemoc domową,
- świadkowie przemocy domowej,
- osoby realizujące procedurę „Niebieskie Karty”,
- społeczność lokalna.

8.2. Realizatorzy programu/partnerzy

Realizatorami/partnerami programu są:

- Urząd Gminy w Zawidzu
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawidzu
- Zespół Interdyscyplinarny
- Komenda Powiatowa Policji w Sierpcu
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Rodzinna” w Zawidzu
- Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Sierpcu
- Sąd Rejonowy w Sierpcu
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Sierpcu
- Prokuratura Rejonowa w Sierpcu
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sierpcu
- Placówki Oświatowe

8.3. Miejsce i czas realizacji programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej będzie realizowany na terenie Gminy Zawidz w latach 2024-2030.

8.4. Cele programu

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Zawidz.

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
- Zwiększenie pomocy dla ofiar przemocy domowej.
- Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
- Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

8.5. Realizacja programu i celów szczegółowych dla poszczególnych instytucji i realizatorów..

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, pomaganie osobom dotkniętym przemocą, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć wszystkie działania. Każde z działań w ramach celów szczegółowych zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację.

8.6. Przewidywane efekty wynikające z realizacji programu

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

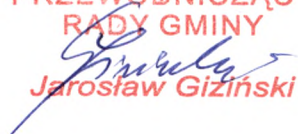
- zwiększenie wiedzy i wrażliwości społeczności lokalnej wobec zjawiska przemocy domowej,
- wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podnoszenie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,
- ochrony ofiar przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową,
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą,
- zintensyfikowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

8.7. Monitorowanie

Program będzie monitorowany w celu sprawdzania, czy działania ujęte w programie są realizowane, czy są wykonywane zgodnie z ustalonymi terminami i czy wymagają wprowadzania zmian. Monitoring będzie prowadzony w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w realizację działań wskazanych w programie.

9. Zakończenie

Opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na terenie Gminy Zawidz na lata 2024 - 2030 ma na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie gminy. Program jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu, obejmującego lata 2019 - 2024. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzenie w życie działań, mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielenie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnienie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy, zarówno osobom doznającym przemocy, jak i stosującym przemoc domową.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Jarosław Giziński